

Studiul epistolei către Evrei – W.J. Ouweneel

Studiul 2: Isus – Fiul lui Dumnezeu (Evrei 1.1-2.4)

Introducere

A. Persoana cea mai bună (Evrei 1.1-7.28)

1. Isus, Fiul lui Dumnezeu, mai sublim decât îngerii (Evrei 1.1-14)

1.1 Dumnezeu S-a revelat în Fiul (Evrei 1.1-4)

1.2 Gloria Fiului (Evrei 1.5-14)

Intercalare: Mântuirea mai mare, lucrată prin Fiul (Evrei 2.1-4)

==> Teme

1. Citiți mai întâi pasajul în liniște și atent și căutați să aflați tema principală a fiecărei secțiuni din cele trei secțiuni. Cum este tratată această temă?
2. Arătați că în versetele Evrei 1.1a până la Evrei 1.4b fiecare parte din propoziție se desfășoară paralel; ce vrea să spună scriitorul prin aceasta?
3. Care sunt cele șapte glorii ale Domnului enumerate în versetele 2 și 3? Observați că aceste șapte glorii se grupează în două grupe?
4. În ce sens versetul 4 ar putea fi pus ca titlu peste versetele 5-14?
5. Observați o anumită intensificare în versetele 5-14?
6. Peste care persoane și lucruri este Fiul mai presus în versetele 5-14?
7. În ce fel Evrei 2.1-4 este legat cu versetele anterioare prin cuvântul „de aceea”?
8. Ce înseamnă contrastul între Evrei 2.2 și Evrei 2.3?
9. De ce se face referire la îngeri în Evrei 2.2?
10. Despre care persoane și despre care timp vorbește Evrei 2.3b,4?

A 1.1 Dumnezeu S-a revelat în Fiul (Evrei 1.1-4)

1. Dumnezeu, după ce le-a vorbit odinioară în multe rânduri și în multe feluri părinților prin profeți, 2. la sfârșitul acestor zile ne-a vorbit în Fiul ¹ – pe care L-a rânduit moștenitor ^a a toate, prin care a făcut ^b și lumile ² – 3. care, fiind strălucirea gloriei Sale și întipărirea Ființei ^c Sale și susținând toate prin Cuvântul puterii Lui, după ce prin Sine Însuși a făcut curățirea de păcate, S-a așezat la dreapta Măririi în cele înalte, ^d 4. luând un loc cu atât mai presus decât îngerii, cu cât a moștenit un Nume mult mai ales decât ei. ^e

Observații

¹. Nu în Fiul (așa cum Dumnezeu a vorbit în profeți, adică „prin” ei), ci „în Fiul” în sensul că Dumnezeu Însuși a vorbit ca Persoană divină, și această Persoană este Fiul.

² Aici și în Evrei 11.3 se folosește pentru „lume” cuvântul *aion*, care în rest este tradus prin „vreme” (este „sistemul lumii acesteia într-un anumit timp”; cuvântul este tradus în Efeseni 2.2 cu „duhul vremii”),

^a Psalmul 2.7; Matei 21.38

^b Ioan 1.3; Coloseni 1.16

^c 2 Corinteni 4.4; Coloseni 1.15

^d Evrei 8.1; 10.12; 12.2; Psalmul 110.1; Matei 22.44; Marcu 16.19; Faptele apostolilor 2.34; Efeseni 1.20

^e Efeseni 1.21; Filipeni 2.9

Comentariu

În această introducere măreață a epistolei sunt puse deja direct în lumină clară două puncte principale ale epistolei către Evrei:

Dumnezeu a vorbit în Fiul pe pământ (compară cu Evrei 2.3: „mântuire așa de mare, care întâi a fost vestită de Domnul”); Acesta este Apostolul lui Dumnezeu așa cum era Moise (Evrei 3.1-6);

Acesta Și-a ocupat locul în cer pe baza propriei Sale glorie (compară cu Evrei 1.13; 8.1; 10.12; 12.2), unde El exercită slujba Marelui preot așa cum făcea Aaron (Evrei 2.17; 3.1; 4,14.15).

Deci versetele de introducere arată clar că întreg adevărul creștinismului nu a fost făcut cunoscut prin oameni obișnuiți (așa cum erau odinioară profeții), ci de Însuși Fiul lui Dumnezeu pe pământ (chiar dacă Acesta S-a folosit pentru aceasta de martori; Evrei 2.3,4); El Însuși este Trimisul divin. În afară de aceasta devine clar că și întreaga practică a credinței creștine este legată astăzi cu faptul că Fiul lui Dumnezeu devenit Om este acum la dreapta Maiestății în înălțime (deci, în cer). Acolo El este, cu toate că este ca Om, mai presus de toți îngerii. Iudaismul avea un caracter foarte măreț: Legea a fost dată lui Israel prin îngerii (Evrei 2.2). Îngerii erau cunoscuți ca ființele cele mai superioare create, care sunt în prezența directă a lui Dumnezeu (Evrei 1.6,7). Dar creștinismul este și mai superior: el nu a fost dat prin îngerii, ci prin Fiul lui Dumnezeu Însuși. Deci îngerii nu mai sunt ființele cele mai superioare din prezența lui Dumnezeu, ci la dreapta lui Dumnezeu este un Om glorificat, care este mai presus de îngerii. Prin aceasta se face clar de la început că în aceste două aspecte fundamentale creștinismul este mai superior decât iudaismul.

Însă aceasta nu înseamnă că creștinismul a „căzut din aer” ca ceva cu totul deosebit; căci există o legătură strânsă cu trecutul. Așa cum odinioară (în epoca trecută) Dumnezeu a vorbit „părinților” (lui Israel), la fel El a vorbit acum din nou și prin aceasta totodată, într-un anumit sens, pentru ultima dată, dar și în modul cel mai măreț. De aceea se spune și că cu această vorbire a început „sfârșitul zilelor”; toate celelalte epoci erau împlinite și dădeau în această revelație a lui Dumnezeu în Fiul. Deci domnește totodată și continuitate. Dar remarcabile sunt diferențele față de vorbirea de odinioară a lui Dumnezeu:

Vorbirea lui Dumnezeu prin profeți a avut loc „odinioară”. Cuvântul acesta indică o perioadă de timp încheiată. În mărturiile lui Dumnezeu față de lume, acum începuse ultima mărturie. De aceea se spune și „la sfârșitul acestor zile”.

Odinioară Dumnezeu a vorbit „în multe rânduri și în multe feluri”, adică de mai multe ori succesiv prin profeți diferiți și sub forme diferite (prin atenționări, prin profeții, prin învățătură, prin minuni și semne). Față de acestea stă simplu, că la sfârșitul acestor zile Dumnezeu a vorbit „în Fiul”, deci numai o singură dată și într-un mod unic în felul lui: mărturia Fiului era desăvârșită, completă și definitivă.

Dumnezeu a vorbit odinioară părinților: ei au auzit descoperirile și conform responsabilității lor au acționat cum au considerat ei că este bine; dar acum s-a terminat cu acestea. Nu mai este posibil să te agăți de religia părinților, căci Dumnezeu ne-a vorbit astăzi, și anume în Fiul Însuși! Orice ar fi spus Dumnezeu odinioară părinților și oricum ar fi reacționat părinții, noi avem astăzi a face cu mărturia Fiului și se pune întrebarea, cum reacționăm noi la ea.

Odinioară Dumnezeu a vorbit „în profeți”. Aceasta nu înseamnă că El a vorbit în inima lor, ci că El i-a folosit pe profeți ca instrumente („prin gura profeților”, așa cum este uneori expresia). Astăzi Dumnezeu nu a vorbit simplu printr-un profet, ci „în Fiul”. Desigur Isus era și un Profet (compară cu Deuteronomul 18.15-19; Faptele apostolilor 3.22,23; 7.37), dar El era mai mult decât un profet: El era Fiul lui Dumnezeu. Dar și mai mult: Dumnezeu a vorbit „în Fiul”, adică în Persoana Fiului (vezi adnotarea la versetul 1); Fiul, care vorbea, era Dumnezeu Însuși. Dumnezeu nu a mai trimis profeți, ci El Însuși a apărut acum „arătat în carne” (1 Timotei 3.16); „Cuvântul era Dumnezeu ... Cuvântul a devenit carne” (Ioan 1.1,14).

Ca să arate clar cum Fiul era mai presus de toți profeții, de toți oamenii și îngerii, aici sunt prezentate șapte glorii ale Sale (Evrei 1.2,3):

Rânduit de Dumnezeu să fie Moștenitor al tuturor lucrurilor: înainte chiar să fie vorba de creație, Dumnezeu a întocmit evident un plan ca să supună Fiului Său devenit Om lumea care va fi creată.

Creatorul tuturor lucrurilor: ceea ce Dumnezeu a hotărât mai dinainte pentru Fiul, pe acelea le-a și chemat prin Fiul la existență; oricât de multe lumi s-ar putea diferenția, „fără El n-a fost făcut nimic din ce a fost făcut” (Ioan 1.3).

Strălucirea gloriei lui Dumnezeu: Tot ce a devenit vizibil vreodată din gloria lui Dumnezeu (ceea ce a strălucit în afară), a avut loc prin Fiul, care este Chipul Dumnezeului nevăzut (Coloseni 1.5).

Întipărirea Ființei lui Dumnezeu: Fiul era nu numai o reflectare a lui Dumnezeu – Ființa lui Dumnezeu era în El. Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu (Ioan 1.1); tot ce era Dumnezeu în cer, era Hristos pe pământ: era „întipărit” pe El.

Aceste prime patru glorii arată ce era Hristos în relația cu Dumnezeu (cu triunitatea Dumnezeu); ultimele trei glorii arată ce era El în propria Lui Persoană:

Purtătorul tuturor lucrurilor prin cuvântul puterii Lui: Dumnezeu nu numai a creat toate lucrurile prin Fiul Său, ci Acesta este și susținătorul tuturor lucrurilor. El face aceasta prin puterea Lui personală, o putere care lucrează prin cuvânt; așa cum la început creația a fost chemată la existență prin cuvânt (compară cu Psalmul 33.6,9).

Cel care face curățirea păcatelor: aici nu este încă vorba de păcatele noastre sau de urmările curățirii pentru noi, ci este vorba de curățirea în sine. Prin aceasta trebuie să se arate ceva din gloria Fiului, care a făcut această curățire; dacă cuvintele „prin Sine Însuși” fac cu adevărat parte din text, atunci ele subliniază încă o dată că Fiul a făcut lucrarea de răscumpărare absolut singur, în propria Lui putere (desigur nu independent de celelalte persoane ale Dumnezeirii; compară cu Evrei 9.14).

Cel care stă la dreapta Maiestății în înălțime: Este desigur adevărat că Dumnezeu L-a așezat la dreapta Sa pe Omul Isus (vezi Efeseni 1.20), dar aici este activitatea Fiului: El este o persoană divină, care pe baza gloriei ei personale are dreptul și autoritatea să șadă la dreapta Maiestății (nu simplu la dreapta „lui Dumnezeu”, ci este exprimat și mai sublim) în înălțime (nu simplu „în cer”) sau în cele înalte (cer).

Acest Fiu posedă ca moștenire veșnică (El era Moștenitorul deja înainte de crearea lumii) un Nume – Fiul lui Dumnezeu -, care este mai superior decât cel al îngerilor. De aceea El a devenit cu mult mai bun decât ei. Desigur El era mai mult decât ei deja înainte de crearea lor, căci El era Creatorul lor (Coloseni 1.16). Dar și ca Om, care acum este la dreapta lui Dumnezeu, El este mai superior decât ei, căci El nu a încetat să fie Fiul lui Dumnezeu. Dimpotrivă, tocmai prin învierea și glorificarea Lui a devenit încă o dată foarte clar că El este Fiul lui Dumnezeu (Romani 1.4). Numele exprimă ce este cineva. Astfel Fiul are un Nume mai superior decât al îngerilor, deoarece El este Persoana mai superioară.

În epistola către Evrei cortul din pustie stă în centru și acesta la rândul lui cu chivotul și capacul ispășirii (Evrei 9.1-5,11,12). Acest capac avea un rol dublu în serviciul divin levitic: era locul de unde Dumnezeu vorbea omului (în acest caz lui Moise, o imagine a lui Hristos ca apostol; Numeri 7.89). Era și locul unde omul se apropia de Dumnezeu (în acest caz Aaron, o imagine a lui Hristos ca Mare Preot; Leviticul 16.13-15). Aceste două aspecte s-au împlinit în creștinism și aceasta vrea să arate epistola către Evrei, așa cum am văzut deja în introducere. Vorbirea lui Dumnezeu către oameni are loc astăzi de la nivelul cel mai înalt, ea are loc prin Fiul Însuși. La fel este și cu Numele Omului aflat la Dumnezeu, căci Marele Preot, care a intrat în înălțime (versetul 3) este categoric Fiul (Evrei 5.5,6; 7.28). De aceea filiațiunea lui Hristos ocupă un loc central în primele trei capitole, înainte să se vorbească despre funcția lui de Mare Preot. La fel vom vedea că și credincioșii sunt mai întâi „fii” (Evrei 2.10) și după aceea preoți (Evrei 3.6; 7.25; 10.19; 13.15). Și izraeliții sunt numiți „fiii lui Iahve” (Deuteronomul 14.1; Exodul 4.22,23) și după aceea „o împărăție de preoți” (Exodul 19.6). Însă aceasta era cu privire la pământ; aici în Epistola către Evrei se vorbește despre o filiație și

o preoție de cea mai înaltă ordine. Ea este legată cu „Maiestatea din înălțime” (versetul 3). Cine cunoaște restul Epistolei către Evrei, vede deja aici totul în germen:

- serviciul nostru divin creștin a fost pus în lumină prin aceea că Dumnezeu a fost revelat în Fiul Său;
- serviciul nostru divin creștin se bazează pe faptul că Fiul S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu în înălțime după ce a făcut lucrarea de răscumpărare;
- serviciul nostru divin creștin constă în jertfe de închinare, care se bazează pe toate gloriile Fiului, așa cum sunt ele prezentate aici.

Evrei 1.1: În multe rânduri și în multe feluri: Perioada de timp „odinioară” constă de fapt din mai multe epoci, căci Dumnezeu S-a revelat oamenilor foarte diferit într-o serie de ocazii: sub diverse Nume (Dumnezeu, Cel Preaînalt; Dumnezeu, Cel atotputernic; Iahve) și sub forme diferite (conștiința la păgâni, făgăduința la Avraam, Legea la Israel). Însă omul a eșuat în a corespunde lui Dumnezeu și să-I slujească măcar în una din aceste revelații diferite. Dar omul nici nu putea, căci el avea nevoie nu numai de „vorbirea” lui Dumnezeu, ci și de curățirea de păcate, și acum ambele au venit în Fiul (versetul 3).

La sfârșitul acestor zile: cuvântul „acestor” după părerea noastră stă la loc greșit; înțelesul este fără îndoială „sfârșitul zilelor”. Expresia înseamnă același lucru ca „în împlinirea veacurilor” (Evrei 9.26), aceasta înseamnă încheierea, terminarea epocilor trecute. Expresia „la sfârșitul zilelor” este foarte cunoscută în Vechiul Testament și se referă efectiv aproape întotdeauna la timpul când Se va arăta Mesia și căile lui Dumnezeu vor fi duse la împlinire (Geneza 49.1; Numeri 24.14; Deuteronomul 4.30; 31.29; Isaia 2.2; Ieremia 23.20; 30.24; 48.47; 49.39; Ezechiel 38.16; Daniel 10.14; Osea 3.5; Mica 4.1; compară și „la sfârșitul anilor” în Ezechiel 38.8, sau pe scurt „sfârșitul”; timpul din urmă în Isaia 46.10). Deoarece în Vechiul Testament nu era încă lumină cu privire la diferența între prima și a doua venire a lui Hristos, expresia „la sfârșitul zilelor” ne conduce direct la Împărăția păcii mesianică, în timp ce aceasta este văzută în epistola către Evrei ca fiind de viitor.

În Fiul: nu în Fiul în sensul că Dumnezeu a vorbit prin gura altuia, care el însuși nu este Dumnezeu. În felul acesta Dumnezeu a vorbit prin profeți. Fiul, care vorbea, este Dumnezeu. Dumnezeul triunitar vorbește – însă Acela, pe care noi îl auzim vorbind este una din aceste trei Persoane al Dumnezeirii: Dumnezeu Fiul. Dumnezeu a vorbit în Persoana Fiului.

Evrei 1.2: Moștenitorul tuturor lucrurilor: filiațiunea și moștenirea sunt strâns legate între ele; cine este fiu, este și moștenitor (Matei 21.38; Galateni 4.7). Hristos a fost făcut Moștenitor înainte chiar să fi fost creat ceva. Însă El putea primi efectiv moștenirea abia după ce a murit: „Pentru că un testament capătă putere după moarte, întrucât nu are nicidecum putere cât timp trăiește cel care l-a făcut” (Evrei 9.17). Este vorba de moștenirea lui Dumnezeu și de aceea Dumnezeu este Cel care face testamentul și Hristos este Moștenitorul prevăzut. Dar Hristos este Dumnezeu Însuși, deci el primește moștenirea Sa prin moartea Sa proprie ca Om. Ca Dumnezeu Creatorul El poseda deja moștenirea, din momentul când aceasta era creată; dar era voia lui Dumnezeu ca odată „la împlinirea timpurilor” (Efeseni

1.10) toate lucrurile create să fie supuse unui Om. Este Fiul devenit Om, care a murit, a fost înviat și de aceea primește moștenirea. Acesta este Fiul, care a devenit Om, a murit și a fost înviat. El primește moștenirea. „Împlinirea timpului” este Împărăția păcii viitoare: atunci, în „veacul viitor” (Evrei 6.5), Hristos va primi ca moștenire „lumea locuită care va veni” (Evrei 2.5). Însă nu El singur, ci și creștinii credincioși, căci ei sunt împreună-moștenitori ai Lui (Romani 8.17; Efeseni 1.11), deoarece și ei au devenit fii (Evrei 2.10; 1.14; 6.12,17; 9.15). Ei vor domni împreună cu El peste „lumea locuită care va veni”. Pe de altă parte în expresia „Moștenitor al tuturor lucrurilor” este inclusă probabil și o altă dimensiune, care rămâne rezervată numai Fiului: Tatăl a dat toate lucrurile în mâna Fiului (Ioan 3.35; 5.22,27; 13.3; 16.15; 17.2,7,10); aceasta nu este valabil pentru fii – dar ei vor vedea aceasta (Ioan 17.24; compară cu Evrei 2.10 „Glorie”).

Lumile; în sens literar „veacurile”: toate lumile cu semnele lor istorice proprii ale timpului și alte însușiri deosebite. Noțiunea este la plural, căci sunt lumi de oameni, de stele și de îngeri. Hristos, care ca Om a preluat locul Său mai presus de îngeri (versetul 4), era și Creatorul îngerilor (Coloseni 1.16).

Prin care El a făcut: Dumnezeu a creat lumile prin intermediul Fiului. Aceasta înseamnă pe de o parte că creația este lucrarea lui Dumnezeu triunitate: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; dar înseamnă pe de altă parte că Fiul este acela care a făcut activ lucrarea (compară cu Ioan 1.3; Coloseni 1.16). Toate lucrurile sunt de la Tatăl (1 Corinteni 8.6), prin Fiul și în puterea Duhului Sfânt (Geneza 1.2; Psalmul 104.30).

Evrei 1.3: verbele folosite aici sunt – cu excepția ultimului – toate participii ale prezentului și prin aceasta de fapt atemporal: Hristos era strălucirea gloriei lui Dumnezeu și întipărirea Ființei Sale atunci când El era încă la Tatăl, dar El era tot așa și atunci când ca Om în smerire era pe pământ – copilul neputincios în iesle era Fiul lui Dumnezeu, care purta toate lucrurile cu cuvântul puterii Lui! – El este acum în cer și El va fi curând în Împărăția păcii și până în veșnicie.

Strălucirea gloriei Sale: Gloria lui Dumnezeu este lumină și dragoste (1 Ioan 1.5; 4.8,16); El este lumină și Fiul este radiația acestei lumini (compară cu 2 Corinteni 4.4,6). Razele vin din sursa de lumină, ele însele sunt lumină. Astfel Hristos poate fi numai radierea lumini, deoarece El Însuși este Dumnezeu. În Omul Isus Hristos locuiește plinătatea Dumnezeului triunitar (Coloseni 1.19; 2.9) și El este totodată Dumnezeu Fiul.

Glorie (7x)

Evrei 1.3 Strălucirea gloriei Sale

Evrei 2.7,9 Încununat cu glorie și onoare

Evrei 2.10 Să ducă mulți fii la glorie

Evrei 3.3 Învrednicit să aibă o glorie mai mare decât Moise

Evrei 9.5 Heruvim al gloriei

Glorie (7x)

Evrei 5.5 Hristos nu S-a glorificat pe Sine Însuși

Întipărirea ființei Sale: cuvântul pentru „întipărire” (caracter) înseamnă „șampilă” și de aceea și „amprentă a ștampei”: ceea ce caracterizează („caracter”!) ștampila se regăsește pe amprenta ștampei. Cuvântul „ființă” este tradus în Evrei 11.1 cu „înfăptuire” (sau „convingere fermă”) și în Evrei 3.14 cu „încredere” (din înțelesul „ființă”, „realitate” s-a format înțelesul „stare” și de aceea și „stare sufletească [statornică]”). Cuvântul exprimă ceea ce Dumnezeu este în Sine Însuși. Și toate acestea sunt „întipărite” în Fiul. Toată ființa lui Dumnezeu se regăsește în El ca la o imprimare. Aceasta înseamnă pe de o parte că El Însuși este în chip desăvârșit Dumnezeu, dar pe de altă parte El nu este identic cu Dumnezeirea, ca și cum El ar fi și Tată și Duh Sfânt. El este întipărirea ființei lui Dumnezeu, dar această ființă este de asemenea proprie în chip desăvârșit în Tatăl și în Duhul Sfânt. Hristos este în chip desăvârșit Dumnezeu, așa cum este Tatăl și Duhul Sfânt; ei sunt chiar Dumnezeu, dar în același timp trei Persoane divine diferite. Însă Hristos este desigur întipărirea întregii ființe a lui Dumnezeu: În El și prin El este revelat și Tatăl și Duhul Sfânt în însușirea lor adevărată, desăvârșită.

Susținând toate lucrurile prin cuvântul puterii Lui: El susține toate prin cuvântul Său puternic (expresia este un ebraism). Fiul este Creatorul și Susținătorul întregii lumi create: „Toate lucrurile se mențin prin El” (Coloseni 1.17). Puterea, cu care El menține creația (o ține la un loc, o menține în stare de existență), pornește de la El, așa precum cuvântul iese din gura Lui. Prin cuvântul gurii Lui a creat lumile. Dumnezeul Bibliei nu este ca dumnezeul deștilor, care după crearea lumii nu se mai interesează de ea, ca și cum ea asemenea unui ceas întors se poate mișca de la sine. Nu, legile naturii nu sunt altceva decât circumscrieri pentru lucrarea de menținere permanentă a creației. Suflarea de viață a tuturor oamenilor este în mâna Lui (Daniel 5.23).

El a făcut curățirea păcatelor: aici nu se spune că El ne-a curățit „de păcatele noastre” (Luther, Schlachter), ci că Fiul a făcut curățirea păcatelor la modul cel mai general. Aici nu este vorba în primul rând de roadele lucrării de răscumpărare pentru noi, ci aici ne sunt prezentate gloriile Fiului. El este nu numai Creatorul, ci și Răscumpărătorul. Lucrarea de răscumpărare este la fel o lucrare divină, mare și grea. Mai mult chiar: creația și susținerea lumii au loc prin cuvântul Său, dar pentru lucrarea de curățire El a trebuit să devină Om și să

treacă prin moarte. Mai târziu sunt prezentate și urmările acestei lucrări pentru noi (Evrei 1.17; 5.9; 7.27; 9.12-14,26; 10.5-14). Aici este vorba de urmările acestei lucrări pentru Dumnezeu și pentru creștinismul însuși: Dumnezeu a fost glorificat, gloria Lui a strălucit în mod deosebit pe cruce; și Fiul (ca Om) a avut dreptul să-Și ocupe locul la dreapta lui Dumnezeu în înălțime. Locul pe care El ca Fiu l-a avut și îl va avea, l-a ocupat acum în afară de aceasta și ca Om. Astfel El are un Nume mai presus decât al îngerilor (versetul 4) nu numai ca și Creator, ci și ca Omul glorificat.

La dreapta Măririi în cele înalte: înălțimea locului măreț al Fiului este scoasă în evidență în mod deosebit prin trei expresii: El șede la „dreapta”. Acest loc este un loc de onoare deosebit (compară cu 1 Împărați 2.19; Psalmul 45.9). Nu se spune că El S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu, ci la dreapta „Măririi” („Maiestății”) (la fel și în Evrei 8.1; compară cu Iuda 25, cuvântul din 2 Petru 1.16 este puțin altfel): Dumnezeu în mărirea și gloria Lui, care se reflectă și pe Omul de la dreapta Lui. De asemenea aici nu se vorbește simplu despre cer, ci de înălțime (textual: [locurile] „cele mai înalte”). Devine clar ceva din gloria actuală a Fiului. Dar și din poziția noastră minunată, căci Hristos este acolo ca slujitor al Locului Preasfânt și al adevăratului cort (Evrei 8.1,2), adică, din pricina serviciului nostru divin.

Versetul 4: Fiul ca Om a devenit mai bun decât îngerii (ca Persoană divină EL a fost întotdeauna mai bun) prin glorificarea Sa și la glorificarea Sa. În Apocalipsa 4 îngerii sunt văzuți în înfățișarea celor patru ființe vii stând în legătură directă cu tronul lui Dumnezeu, în timp ce în Apocalipsa 5 Mielul (Omul Isus Hristos glorificat) și cei 24 de bătrâni stau în legătură cu tronul lui Dumnezeu. Aici îngerii ocupă locul al doilea în jurul tronului. Numele Persoanei, despre care este vorba aici, este „Fiul lui Dumnezeu”; dar aici este vorba de un Nume moștenit. Numele „Fiu” poate fi privit ca atare, căci la învierea Sa Domnul a fost numit din nou cu acest Nume (Romani 1.4: textual: rânduit ca Fiu al lui Dumnezeu). Domnul a dobândit ca Om (prin moarte și înviere) ceea ce El poseda deja demult ca Dumnezeu. Astfel acum este un Om în înălțime, care este mai presus și mai aproape de Dumnezeu decât sunt îngerii. De aceea creștinismul este mai superior decât iudaismul, care a fost introdus prin folosirea îngerilor (Faptele apostolilor 7.53; Galateni 3.19), căci creștinismul este legat cu o Persoană mai măreață: El este Fiul în mijlocul multor fii (Evrei 2.10-13). Versetele care urmează acum arată mai clar că Hristos este mai presus decât îngerii, prin aceea că pe baza Vechiului Testament se dovedește că Mesia este Dumnezeu Însuși.

A 1.2 Gloriile Fiului (Evrei 1.5-14)

5. Deoarece, căruia dintre îngeri i-a spus vreodată: „Tu ești Fiul Meu; Eu astăzi Te-am născut“^a? Și, din nou: „Eu Îi voi fi Tată și El Îmi va fi Fiu“^b? 6. Și iarăși, când Îl aduce pe Cel întâi-născut în lumea locuită¹, zice: „Și toți îngerii lui Dumnezeu să I se închine!“^c 7. Și despre îngeri zice: „Cel care-i face pe îngerii Săi duhuri și pe slujitorii Săi, flacăra de foc“^d; 8. iar către Fiul: „Tronul Tău, Dumnezeule, este în veacul veacului; și un toiag de dreptate este toiagul Împărăției Tale; 9. Tu ai iubit dreptatea și ai urât nelegiuirea; de aceea, Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie mai presus de tovarășii Tăi“^e. 10. Și: „La început, Tu, Doamne, ai întemeiat pământul; și cerurile sunt lucrări ale mâinilor Tale. 11. Ele vor pieri, dar Tu rămâi; și toate se vor învechi ca o haină 12. și le vei face sul ca pe un veșmânt și vor fi schimbate; dar Tu ești Același și anii Tăi nu se vor sfârși“^f. 13. Dar căruia dintre îngeri i-a zis vreodată: „Șezi la dreapta Mea până îi voi pune pe vrăjmașii Tăi ca așternut al picioarelor Tale“^g? 14. Nu sunt toți duhuri slujitoare trimise pentru a le sluji celor care vor moșteni mântuirea^h?

Remarci

¹ Textual „(lumea) locuită, mapamond, la fel este tradus în Evrei 2.5.

^a Evrei 5.5; Psalmul 2.7; Faptele apostolilor 13.33

^b 2 Samuel 7.14; 1 Cronici 17.13

^c Deuteronom 32.34; LXX (Psalmul 97.7)

^d Psalmul 104.4

^e Psalmul 45.7

^f Psalmul 102.25-27

^g Psalmul 110.

^h Psalmul 34.9; 91.12

Comentariu

Pasajul acesta arată clar că Omul glorificat în cer este mai presus de îngeri. Căci El este Fiul lui Dumnezeu, da, este Dumnezeu Însuși, da, chiar Iehova. În pasaj se constată o intensificare a atributelor.

Hristos este Fiul lui Dumnezeu, deoarece El a fost procreat de Dumnezeu și născut de Maria (Evrei 1.5,6; compară cu Luca 1.25); El este adevăratul Fiu al lui David (Evrei 1.5b,6; compară cu Psalmul 89.29);

Însă El este nu numai Fiu al lui Dumnezeu prin naștere; căci aceasta ar însemna că El este într-adevăr Dumnezeu, dar nu neapărat El Însuși este Dumnezeu; însă El este Dumnezeu în propria Lui Persoană (Evrei 1.7-9);

Aceasta ar însemna și că El este „un” Dumnezeu, dar nicidecum Iehova Vechiului Testament; dar Vechiul Testament tocmai mărturisește că Mesia cel lepădat este Același ca Iehova (Evrei 1.10-12).

Toate aceste puncte au fost dovedite cititorilor creștini iudei pe baza Vechiului Testament. Aici nu este vorba de o învățătură nouă, care nu se găsea în Tora sau stătea chiar în contradicție cu ea. Nu, scriitorul se străduiește să arate că cititorii ar fi putut ști deja aceste lucruri din scrierile lor: Mesia este Fiul lui Dumnezeu, și de aceea este mai presus decât îngerii, și de aceea creștinismul este superior iudaismului. Scriitorul citează în acest scop șapte locuri din Scriptură care prezintă „Numele mult mai superior”, pe care Hristos L-a moștenit conform versetului 4. Toate aceste șapte locuri arată că Fiul este mai presus decât toate. Aceasta devine clar prin șapte aspecte diferite:

- El este mai presus decât îngerii (versetele 4-6),
- Tronul Său este veșnic, și de aceea este mai presus de orice tron (versetul 7 și 8),
- El a fost înălțat mai presus de tovarășii Lui (versetul 9),
- El pune capăt primei creații, și prin aceasta este mai presus decât ea (versetele 10-12),
- El este mai presus decât timpul (versetul 12),
- El este mai presus de vrăjmașii Lui (versetul 13),
- Și ca cercul să se închidă: El este mai presus de îngeri (versetele 13 și 14).

În pasajul acesta se găsește și o succesiune cronologică:

- nașterea lui Hristos (versetul 5a),
- viața Lui pe pământ în părtășie cu Tatăl (versetul 5b), - revenirea Lui în lumea aceasta (versetul 6),
- domnia Lui ca Împărat în Împărăția păcii (versetul 8), - starea veșnică după Împărăția păcii (versetele 11 și 12).

Între glorificarea Sa și revenirea Sa, Hristos este în cer, șezând la dreapta lui Dumnezeu (versetul 13). Pasajul acesta descrie totodată și o extindere geografică:

- El este Fiul lui Dumnezeu și Fiul lui David, Mesia al lui Israel (versetul 5),
- El este Cel întâi născut al lumii acesteia, Împăratul întregului pământ (versetele 6-9),
- El este Domnul cerurilor și al pământului (versetele 10-12).

Expunerea de idei generală în pasajul acesta este următoarea:

Niciodată Dumnezeu nu S-a adresat vreunui înger ca fiind „fiu” al Său, însă S-a adresat lui Mesia. Deci Mesia este mai presus de îngeri (versetul 5).

Când Hristos va reveni, El nu-Și va ocupa locul la îngeri sau mai prejos de îngeri, căci cuvântul profetic cheamă pe îngeri ca în această ocazie ei să-L adore (versetul 6);

Îngerii sunt numai slujitori ai lui Dumnezeu, dar Mesia este Dumnezeu Însuși. El șade pe un tron veșnic ca Împărat mai presus de toate, și prin aceasta și peste îngerii (versetele 7-9); El, Mesia respins pe pământ, este Iehova Vechiului Testament, Cel care nu Se schimbă, Cel veșnic (versetele 10-12); El șade acum la dreapta lui Dumnezeu, ca să aștepte biruința finală. Această poziție n-a posedat-o niciodată vreun înger. Aceasta nici nu era posibil, căci îngerii sunt numai slujitori și nu suverani (versetele 13 și 14).

Îngerii sunt slujitorii lui Dumnezeu (versetul 7), dar ei stau chiar în slujba pentru oameni (versetul 14)! În pasajul acesta sunt numiți pentru prima dată credincioșii, căci ei savurează roadele gloriei lui Hristos și au parte împreună cu El de biruința Lui. Ei sunt numiți aici de două ori: o dată sunt tovarăși ai lui Hristos (versetul 9), și o dată sunt aceia care „vor moșteni mântuirea”. Cuvântul „tovarăș” (uneori tradus cu „părtaș”) este în ebraică una din denumirile minunate ale credincioșilor ca „prieteni” ai lui Hristos, care au parte de El, care fac parte din societatea Lui. În acest pasaj Hristos este Fiul în glorie – dar credincioșii sunt „mulți fii” pe drumul spre glorie (Evrei 2.10). Împreună cu El, cu Fiul veșnic, ei au devenit fii. El este Cel întâi născut între mai mulți frați (Romani 8.29). Alte epistole pun accentul pe faptul că noi suntem trupul lui Hristos și prin aceasta făcuți una cu El (în mod deosebit epistola către Efeseni) – aici accentul se pune pe faptul că noi suntem fii, legați cu El, ca „tovarăși” ai Lui, ca „frați” ai Lui (compară cu Evrei 2.12-3-1).

„Tovarăși” (părtași)

Metochos

Evrei 1,9 Hristos uns mai presus de tovarășii Lui

Evrei 3,1 Tovarăși ai chemării cerești

Evrei 3,14 Noi am devenit tovarăși ai lui Hristos

Evrei 6,4 Părtași (tovarăși) ai Duhului Sfânt

Evrei 12,8 Ca fii suntem părtași (tovarăși) ai disciplinării părintești din partea lui Dumnezeu

Versetul 5: Îngerii: Scriitorul justifică acum afirmația din versetul 4 (Hristos este mai mare decât îngerii) pe baza pasajelor din Scriptură. El începe în versetul 4 cu o întrebare retorică. Și anume, Dumnezeu niciodată nu a numit ca fiu pe un înger. Îngerii sunt numiți uneori „fii ai lui Dumnezeu” (Geneza 6.2,4; Iov 1.6; 2.1; 38.7; vezi și Psalmul 29.1; 89.6; manuscrisul LXX traduce aici „fii ai lui Dumnezeu”), dar niciodată lor ca individ nu li se adresează ca fiu. Ei sunt „fii” în sensul de „creaturi”, așa cum și Adam era un fiu al lui Dumnezeu (Luca 3.38); mai mult chiar: de la începutul creației ei sunt destinați să slujească (compară cu versetele 7 și 14). Omul dimpotrivă a fost destinat dintotdeauna să stăpânească (Geneza 1.26,28). Aici în citatul din Psalmul 2 se adresează Omului: Isus Hristos, născut în smerenie, Mesia Cel lepădat, dar care acum este Domn (Adonai) în cer și Împărat peste Sion. Începând de la lepădarea Lui (Faptele apostolilor 4.25,26) este revoltă împotriva lui Dumnezeu și împotriva

Domnului glorificat în cer. Aceasta va avea loc așa până la revenirea lui Hristos. Însă atunci El va cere și va primi pământul ca moștenire (versetul 2; Psalmul 2.8,9). În Psalmul 2 Hristos este numit Fiul lui Dumnezeu, deoarece El a fost născut prin Dumnezeu din Maria (compară cu Luca 1.35). În privința aceasta El este unic în felul Lui. Nici un om n-a fost născut vreodată în felul acesta dintr-o femeie. Psalmul 2 conține și o referire la filiațiunea veșnică a lui Hristos. Căci cu toate că Dumnezeu vorbește acolo despre mărturia Fiului și despre faptul că El L-a uns (sau L-a pus) ca Împărat peste Sion, noi nu citim că El spune: „Eu Te-am făcut Fiul Meu” sau „Tu ai devenit Fiul Meu”, ci „Tu ești Fiul Meu”. Aceasta este în legătură cu faptul important că „Fiu” este un Nume și nu un titlu (precum este de exemplu „împărat”). Numele aparține unei persoane, titlul aparține unei funcții. Numele exprimă cine este cineva, titlul exprimă ce este cineva. Dacă Dumnezeu spune: „Tu ești Fiul meu”, atunci această expresie nu spune ce este această Persoană, ci cine este El: El este nu numai Cel născut de Maria, ci El este Fiul veșnic al lui Dumnezeu.

Citatul al doilea, preluat din 2 Samuel 7.14 (compară cu 1 Cronici 22.10) este strâns legat cu cel anterior, deoarece în ambele exprimări (una este de la Natan și cealaltă de la David) s-a gândit în primul rând la fiul său Solomon. Solomon este de altfel și o imagine minunată a lui Hristos ca Fiu și Împărat al păcii. Locurile citate își găsesc împlinirea deplină în Fiul lui David, Mesia. Aici este vorba de legătura strânsă între Dumnezeu și Mesia. Aici nu este vorba de veșnicie, ci de timpul când Hristos ca Om era pe pământul acesta și de timpul în care El va domni peste pământ. Versetul acesta are o importanță și pentru credincioși, care vor fi atunci tovarășii lui Hristos, căci în legătură cu legământul cel nou se spune: „În locul unde li s-a zis: «Nu sunteți poporul Meu!» li se va zice: «Fii ai Dumnezeului celui viu!»” (Osea 1.10). De asemenea și 2 Corinteni 6.18 pare să fie o aplicare liberă din 2 Samuel 7.14: „... vă voi fi Tată și voi Îmi veți fi fii și fiice.”

Versetul 6: Cel întâi-născut: Acest cuvânt *prototokos* nu trebuie confundat cu „Singurul născut”, *monogenes*. „Singurul născut” arată Dumnezeirea lui Hristos și „Cel întâi-născut” arată natura Sa umană. Hristos este „singurul Fiu născut”, adică „unic în felul Lui”, „unic” (vezi Ioan 1.14,18; 3.16,18; 1 Ioan 5.9), singurul care este expresia ființei și naturii lui Dumnezeu (compară și cu Evrei 11.17: Isaac este fiul unic în felul lui al lui Avraam; expresia vorbește de dragoste mare, caracter inegalabil și caracter excepțional). Ca Cel întâi-născut Hristos nu este singur; în această privință El este întotdeauna primul (în ceea ce privește rangul Lui) în societatea celorlalți. În ordine temporală El este: Cel întâi-născut din toată creația (Coloseni 1.15), Cel întâi-născut dintre morți (El este deci în mijlocul celor înviați) (Coloseni 1.18; Apocalipsa 1.5), și Cel întâi-născut între mulți frați (Romani 8.29). Și în privința aceasta Solomon este o imagine despre Hristos, Prințul păcii, căci expresia se referă la Psalmul 89.27: „Ei îl voi face cel întâi născut.” Aici devine clar că expresia se referă la o ierarhie, căci Solomon nu a era primul copil născut (compară și Psalmul 89.26 cu Evrei 1.5b). De asemenea este frumos să se vadă că Hristos în poziția de Cel întâi-născut este legat cu credincioșii: Când El va fi revelat în lumea aceasta, atunci și „fiii lui Dumnezeu” vor fi revelați împreună cu El, căci El este „Cel întâi-născut între mulți frați” (Romani 8.19,20). Noi suntem în legătură cu Fiul nu numai „mulți fii”, ci în legătură cu Cel întâi-născut suntem și „Adunarea celor întâi-născuți” (Evrei 12.23; compară și cu Exodul 4.22).

Introduce [duce în]: Referirea la Solomon arată deja că prin „introducere” este vorba de revenirea lui Hristos. Însă verbul acesta vorbește mai mult despre o realitate generală decât despre un timp concret. De aceea nașterea lui Hristos era o oarecare împlinire preliminară. Și atunci îngerii au cântat de bucurie (Luca 2.13,14). Însă cuvintele se referă în primul rând la revenirea lui Hristos: atunci îngerii (peste care El va trebui să fie pus și din acest motiv) Îl vor adora conform citatului. Este interesant că acest citat îl găsim textual numai în Deuteronomul 32.43. Nu însă în traduceri noastre (acestea se bazează toate pe textul mazoretic), ci în Septuaginta. Acolo se vorbește atât despre „fii lui Dumnezeu” cât și despre „îngerii lui Dumnezeu”. În Psalmul 97.7 Septuaginta (LXX) spune: „Închinați-vă Lui, toți îngerii lui Dumnezeu” („înger” este aici traducerea cuvântului *elohim*, care aici înseamnă de fapt „dumnezei”). Dar pentru interpretarea textului din Evrei 1.6 aceasta nu joacă nici un rol, deoarece atât Deuteronomul 32 (cântarea lui Moise) cât și Psalmul 97 se referă la Împărăția păcii. Dumnezeu aduce în lume pe Cel întâi-născut al Său. Cel întâi-născut este același ca Dumnezeu în Deuteronomul 32, care în cele din urmă va restabili pe poporul Său răzvrătit (versetele 36-43). El este Același ca Iahve, care la „Sabat” (Psalmul 92.1, o imagine a Împărăției păcii; compară cu Evrei 4.9) va consolida domnia Sa peste pământul acesta (Psalmii 92-100 constituie o unitate: vezi în mod deosebit Psalmul 94.1; 96.13; 98.9; aici se găsesc referiri clare la revenirea lui Hristos). Iahve din Psalmii 92-100 este adevăratul David din Psalmul 101 și Mesia cel lepădat, dar înălțat din Psalmul 102 (vezi în privința aceasta comentariul la versetele 10-12). Cel întâi-născut este un Om trimis de Dumnezeu, dar El este totodată Iahve Însuși, înaintea căruia vor trebui să se plece nu numai oamenii (Psalmul 95.6; 96.9; 99.9), ci și idolii (Psalmul 97.7) și îngerii.

Versetul 7: După Psalmii 92-100 urmează încheierea semnificativă a celei de-a patra carte a Psalmilor (Psalmii 101-106), în care se face aluzie la originea mântuirii pentru întreaga creație și domnia lui Mesia (Psalmul 101), și anume suferința lui Mesia (Psalmul 102). Acesteia îi urmează strigătul de bucurie al poporului răscumpărat cu privire la mântuirea lui Dumnezeu (Psalmul 103) și despre gloria creației reînnoite (Psalmul 104). Din acest ultim Psalm este preluat citatul din versetul 7. Versetul acesta poate fi tradus în diferite forme, dar ambele traduceri sunt corecte. Dumnezeu poate folosi vânturile și focul ca mesageri și slujitori ai Lui, dar El poate face și să facă pe îngerii Lui vânturi și flăcări de foc. În Ezechiel 1.4,5 vedem de exemplu cum îngerii pot fi uniți cu focul și vântul. Oricum ar fi folosiți îngerii, ei sunt întotdeauna slujitori ai lui Dumnezeu; oricât de măreți ar fi ei – cuvântul „slujitor” arată aici spre o funcție înaltă – ei nu sunt mai mult decât slujitori. Însă Fiul nu este slujitor, ci este Dumnezeu pe tron, Stăpânul tuturor slujitorilor (versetul 8).

Versetele 8,9: Evrei 1.8 ne învață că dacă în Psalmul 45.6 psalmistul vorbește lui Dumnezeu, el vorbește de fapt lui Dumnezeu Fiul. Prin aceasta este clar că Dumnezeul din versetul 6 este același cu Împăratul din versetele 1 și 5. Aceasta este clar și din context; și Psalmul 44.4 a constatat deja că Dumnezeu este identic cu Împăratul. În Psalmul 45.1-5 vedem pe Mesia, care este introdus în lume ca Cel întâi-născut: El iese ca să bată pe vrăjmașii Lui și să consolideze Împărăția Lui (compară versetul 3 cu Apocalipsa 19.15 și versetul 5 cu Zaharia 9.14). El este Același cu Acela care era în smerire aici pe pământ (harul era turnat pe buzele Lui; versetul 2a

și Luca 4.22) și a fost înălțat de Dumnezeu (versetul 2b și Ioan 17.4,5). Același contrast îl găsim și în versetele citate 6 și 7. Versetul 7a se referă la Hristos ca israelit smerit, fidel aici pe pământ, care a iubit dreptatea și a urât nelegiuirea; versetul 7b Îl vede pe locul Lui de onoare în mijlocul „tovarășilor” Lui (ucenicii Lui, în mijlocul rămășiței lui Israel – și așa este văzut și în Evrei 1, unde rămășița iudaică este primită în Adunare – și dacă vrem să lărgim cercul, în mijlocul tuturor creștinilor credincioși), uns cu untdelemn de bucurie. Versetul 6 Îl vede ca Dumnezeu pe tronul mesianic în Împărăția păcii. În versetul 7a El este văzut ca Om. În versetul 7b nu este clar ce vrea să se spună (se poate traduce în două feluri). În orice caz este sigur că în versetul 6 Mesia este apelat ca Dumnezeu. Tronul Lui aici nu este tronul lui Dumnezeu din cer, acolo unde Hristos șade acum la dreapta lui Dumnezeu, căci acesta nu este tronul lui Mesia. Hristos șade acum împreună cu Tatăl Său pe tronul Tatălui, dar în curând va șede pe tronul Lui (mesianic) propriu (Apocalipsa 3.21). Tronul mesianic este tronul tatălui Său David. Adevăratul Fiu al lui David va șede pe tronul lui. Dar Fiul lui David este totodată Dumnezeul veșnic. De aceea tronul Lui este legat și cu tronul veșnic al lui Dumnezeu. Fiul veșnic are un tron veșnic. Fiul veșnic este Împăratul care în curând va sta pe tronul lui David cu sceptrul împărăției în mâna Sa. Sceptrul acesta este un sceptru de drept (compară cu Psalmul 96.10,13). Tovarășii iau parte la această domnie binecuvântată. Cuvântul „tovarăș” înseamnă de fapt „părtaș” (vezi mai sus). Și ei vor fi unși cu untdelemnul de bucurie. Conform cu Isaia 61.3 această ungere are loc pe o perioadă de nechez și întristare.

Versetele 10-12: Acesta este un citat uimitor, deoarece el aruncă o lumină deosebită asupra expunerilor de idei din Psalmul 102. Psalmul acesta vorbește despre suferințele lui Mesia sub mânia arzătoare a lui Dumnezeu (Psalmul 102.3,10) și urmare lepădării Lui de către poporul Său (Psalmul 102.8). Dar tocmai pentru că Mesia a fost „lepădat”, Iahve poate fi îndurător față de Israel; El restabilește pe poporul Său în Sion și Se arată în glorie, ca să domnească ca Împărat peste poporul Său și peste celelalte popoare (Psalmul 102.12-22). Mesia a fost lepădat și omorât – și Iahve domnește peste popoare! Cum este posibil aceasta? Numai prin aceea că Mesia este Iahve Însuși! Probabil în nici un loc din Biblie natura omenească a lui Hristos nu este pusă față în față cu Dumnezeirea Lui ca în locul acesta; compară de exemplu versetul 12 („Dar Tu, Doamne [Iahve], rămâi pentru totdeauna”) și versetul 23b („El mi-a scurtat zilele”). Foarte clar vedem aceasta în marea dezvăluire din versetul 24. În versetele 23-24a Mesia vorbește ca Om. El imploră pe Dumnezeu, care I-a frânt puterea și I-a scurtat zilele: „Dumnezeul Meu, nu Mă lua la jumătatea zilelor Mele”, aceasta înseamnă, jumătatea timpului vieții unui om normal; compară cu Psalmul 90.10. Dar apoi, în versetul 24b, Dumnezeu răspunde lui Mesia (așa cum dovedește Evrei 1) și Îi mărturisește că Mesia cel lepădat și omorât este Același ca Dumnezeul veșnic, Creatorul cerului și pământului. Acela, ale cărui zile au fost scurtate aici pe pământ este Iahve, care trăiește în veșnicie, chiar dacă creația actuală demult nu va mai exista. Dacă luăm din Evrei 1.9 și traducerea posibilă („de aceea, o Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie”), atunci avem atât în Psalmul 45 cât și în Psalmul 102 o mărturie a lui Dumnezeu, care spune nu numai că Hristos este Fiu (Psalmul 2), ci și că El este Dumnezeu, da, Iahve Însuși. În mărturia respectivă vedem cum întreaga creație este dependentă de Mesia „cel slab” – căci El este Cel veșnic. Versetul 10 (Psalmul 102.25): Hristos este Creatorul; am văzut aceasta deja în versetul 2. Descrierea este asemănătoare cu cea din Geneza 1. Versetele 11 și 12 (Psalmul 102.26,27)

vorbesc despre o creație nouă: Cerurile dintâi și pământul dintâi vor trece ca un veșmânt uzat, ele vor fi făcute sul ca o manta; dar nu numai că ele vor fi transformate, ci va veni ceva absolut nou (Apocalipsa 20.11; 21.1). Hristos este Iahve, Creatorul și Înnoitorul, creația va fi transformată, dar El Însuși este Cel veșnic și neschimbabil (compară cu Evrei 13.8; compară cu Iacov 1.17).

Versetul 13: Acela, care ca Dumnezeu a creat lumea și o va reînnoi, este Același cu Acela care a fost născut pe pământul acesta ca Fiu, care a suferit și a murit. El este și Mesia, care va fi introdus în curând ca Cel întâi-născut în lumea aceasta, pentru ca să domnească pe tronul Său cu sceptrul Împărăției Sale. El era în veșnicie la Dumnezeu, El era în smerire aici pe pământ și El va fi în curând Împărat peste „lumea locuită viitoare” (Evrei 2.5) – dar unde este El acum? La această întrebare nu se dă răspuns în Psalmul 102, ci în Psalmul 110. Psalmul acesta este unul din pasajele din Scriptură cel mai mult citate în Noul Testament (Matei 22.44; Marcu 12.36; Luca 20.42,43; Faptele apostolilor 2.34,35; 1 Corinteni 15.25; Evrei 10.12,13). Faptul acesta este de înțeles deoarece pasajul acesta vorbește într-un fel unic în felul lui despre înălțarea actuală a lui Mesia după suferința și moartea Lui (Psalmul 109) și despre arătarea Lui viitoare ca Mare Preot (El este adevăratul Melhisedec, care Se arată cu „pâine și vin” pentru poporul Său și va începe domnia Sa) (vezi versetele 2-7; Evrei 5-7 și Geneza 14). Citatul de aici este o completare la versetul 3b (vezi acolo). Se arată un motiv nou pentru înălțarea Sa: El șade acum la dreapta lui Dumnezeu până când El va cere moștenirea și atunci va domni ca Solomon (compară cu versetul 5), până când El va fi introdus în lumea locuită (versetul 6), până când El va întemeia pe pământ Împărăția Sa legitimă (versetul 8) și până când în cele din urmă va reînnoi întreaga creație: „atunci va fi sfârșitul, când El va da Împărăția lui Dumnezeu și Tatăl, când va fi desființat orice stăpânire și orice autoritate și orice putere. Pentru că El trebuie să împărățească până va pune pe toți vrăjmașii sub picioarele Sale. Cel din urmă vrăjmaș desființat va fi moartea” (1 Corinteni 15.24-26). Cărui înger a dat Dumnezeu vreodată un astfel de loc de onoare la dreapta Sa? Îngerii stau la dreapta și la stânga Sa (1 Împărați 22.19), de asemenea și peste El (Isaia 6.2) și înaintea Lui (Daniel 7.10) sau chiar și în jurul Lui (Apocalipsa 5.11), dar această poziție a slujitorilor nu se compară cu șederea la dreapta Sa. Locul de onoare nu este pentru un slujitor, ci pentru Fiul, Triumfătorul definitiv și Suveranul. Imaginea vrăjmașului, care va fi așa de degradat că el slujește ca scăunel pentru picioare, este cunoscută din literatura Orientului (compară cu Iosua 10.24).

Versetul 14: Încă o dată este accentuat caracterul de slujitor al îngerilor printr-o întrebare retorică: îngerii sunt nu numai slujitori ai lui Dumnezeu și stau la dispoziția Lui (versetul 4,6,7), ci ei sunt și pentru a sluji credincioșilor. Ei sunt duhuri slujitoare (ei nu au trup material); această „slujire” (compară cu „slujitor” în versetul 7) este slujirea oficială deosebită. Cuvântul „slujbă” este aici mai mult un cuvânt general pentru a sluji. Credincioșii sunt descriși aici ca aceia care „vor moșteni mântuirea”. La versetul 2 ne-am ocupat mai detaliat cu cuvintele „a moșteni” și „moștenire”. Am văzut că ele se referă la Împărăția de o mie de ani. Aceasta are importanță mare în epistola către Evrei; aici nu avem casa Tatălui (ca la Ioan) sau binecuvântările din locurile cerești (ca la Pavel), ci avem binecuvântările Împărăției păcii. Aceasta se potrivește foarte bine cu destinatarii epistolei. Ei erau creștini de

origine iudaică, cărora li se arată cum făgăduințele și profețiile se împlinesc în Hristos. Bindecuvântările Împărăției păcii vor fi savurate de credincioșii de pe pământ – de rămășița iudaică credincioasă din necazul cel mare și oștirea nenumărată dintre națiuni, vezi de exemplu Apocalipsa 7. Dar aceasta nu este subiectul epistolei către Evrei, ci ea este tema profeției vechi-testamentale și a Apocalipsei. Aici este vorba de credincioșii care vor avea parte de Împărăția păcii ca tovarăși ai lui Hristos din cer. Nu ne putem ocupa aici în detaliu cu această temă. Vrem să ne referim la aceasta numai pentru a înțelege expresii cum ar fi „odihnă de sabbat” (Evrei 4.9), noul legământ (Evrei 8.8), patrie cerească (Evrei 11.16) și „cetate” (Evrei 11.10; 12.22; 13.14). La fel este și cu cuvântul „mântuire”. Mulți aplică această expresie întotdeauna la starea actuală a mântuirii credinciosului, dar Scriptura de regulă nicidecum nu face așa. Spus la modul foarte general, „răscumpărare” înseamnă eliberare de păcat, de vină, de moarte și de satan (deci aspectul negativ). „Mântuire” înseamnă dimpotrivă, că ești pus pe un teren cu totul nou. Terenul acesta este în afara domeniului forțelor rele și este legat cu Hristos (deci mai mult aspectul pozitiv). Noțiunea mântuire are mai multe dimensiuni:

Astăzi pe pământ: noi am fost aduși în siguranță și pe un teren unde stăm în legătură cu un Hristos lepădat (aceasta este exprimat prin botez: Faptele apostolilor 2.40,41; 1 Petru 3.21; compară cu Romani 6.3,4);

Astăzi în cer: noi am fost aduși în siguranță și pe un teren unde noi stăm în legătură cu un Hristos glorificat (Efeseni 2.5-8).

Un proces permanent în derulare până la împlinirea desăvârșită (Filipeni 1.19,28; 2.12);

Un bun viitor, care stă în legătură cu revenirea lui Hristos (Romani 13.1,2; 1 Petru 1.5; 2.2). Înțelesul acesta îl are cuvântul și în epistola către Evrei, însă uneori înțelesul acesta nu este ușor de diferențiat de înțelesul de la poziția 3; compară cu Evrei 7.25.

Hristos este Conducătorul, care a mers înaintea noastră pe drumul spre mântuire (Evrei 2.10). El ne va aduce această mântuire atunci când El Se va arăta acelor care Îl așteaptă (Evrei 9.28). Este vorba de o mântuire care ne-a fost vestită de Domnul și martorii Săi (Evrei 2.3,4) și pe care noi „o vom moșteni” (Evrei 1.14), deoarece noi suntem împreună moștenitori cu Hristos (compară cu Evrei 1.2; Romani 8.17). Însă mântuirea nu se referă exclusiv la Împărăția păcii; noi vom trăi Împărăția păcii fiind în cer. În felul acesta mântuirea noastră se întinde până în veșnicie (Evrei 5.9); și noul legământ este un „legământ veșnic” (Evrei 13.20).

Mântuirea (7x)

Soteria

Evrei 1,14 mântuirea

Evrei 2,3 mântuire așa de mare

Evrei 2,10 Căpetenia mântuirii lor

Evrei 5,9 devenit Autorul mântuirii veșnice

Evrei 6,9 lucruri mai bune și care țin de mântuire

Evrei 9,28 Se va arăta pentru mântuirea celor care Îl așteaptă

Evrei 11,7 a pregătit o corabie pentru salvarea casei lui

Intercalare: mântuirea mai mare, făcută prin Fiul (Evrei 2.1-4)

1. De aceea, trebuie să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca să nu alunecăm alături. **2.** Pentru că, dacă a fost neclintit Cuvântul vorbit prin îngeri ^a și orice călcare de lege și neascultare au primit dreaptă răsplătire, **3.** cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători ^b față de o mântuire așa de mare, care, începând să fie vestită de Domnul, a fost întărită față de noi de cei care au auzit-o, **4.** Dumnezeu mărturisind împreună cu ei prin semne și prin minuni și prin felurite lucrări de putere și prin daruri ale Duhului Sfânt, după propria Sa plăcere? ^c

Remarci

^{1.} sau: „a disprețui”, „a desconsidera”

^{a.} Faptele apostolilor 7.38,53; Galateni 3.19

^{b.} Evrei 10.29; 12.25

^{c.} 1 Corinteni 12.4,11

Comentariu

O intercalare (paranteză) în Noul Testament niciodată nu înseamnă că pasajul respectiv are importanță mai mică. Dimpotrivă, uneori un astfel de pasaj este deosebit de important. Cel mai remarcabil exemplu este Efeseni 3. În epistola către Evrei parantezele sunt pasaje cu conținut practic, care întrerup expunerea doctrinară propriu-zisă. Dar tocmai în aceste intercalări cunoaștem intențiile scriitorului. În ele găsim și aplicații practice deosebit de importante ale învățaturii. Așa este și aici: abia acum învățăm ceva despre adevărata intenție a epistolei. Aici se preiau trei cuvinte cheie din primul capitol și sunt aplicate practic.

Dumnezeu ne-a vorbit în Fiul: De aceea ar trebui cu atât mai mult să luăm seama la ceea ce am auzit (versetul 1), despre care Domnul a vorbit (versetul 3).

Fiul este cu mult mai presus decât îngerii: de aceea cuvântul Fiului este mai bun decât cuvântul îngerilor (acesta este Legea de pe Sinai; vezi în continuare). Dacă neascultarea față de cuvântul venit prin îngeri a adus cu sine o pedeapsă grea, cât de mare trebuie să fie atunci pedeapsa celor care nesocotesc Cuvântul Fiului (versetul 3)?

Noi vom moșteni mântuirea: Cum să neglijăm (nesocotim) o mântuire așa de mare (mare, deoarece ea a fost vestită și împlinită de Domnul)?

Expunerile scriitorului se pot împărți în trei părți:

noi am auzit (pe Fiul),

după aceea ar trebui cu atât mai mult să ne orientăm după ceea ce a spus El, ca nu cumva să alunecăm alături.

De ce „cu atât mai mult”? Deoarece acum nu mai este vorba de un cuvânt al îngerilor, ci de Cuvântul Fiului lui Dumnezeu: cuvântul vestit prin îngeri

- era ferm (inviolabil),
- erice încălcare a lui era pedepsită.

Cu cât mai mult aceasta este valabil pentru Cuvântul Domnului:

- care este mult mai ferm (în măsura în care aceasta este chiar posibil) (vezi punctul 3),
- cine Îl nesocotește nu va scăpa de pedeapsă.

De unde rezultă că Cuvântul Domnului este absolut ferm?

El Însuși a vorbit Cuvântul pe pământ,

cuvântul ne-a fost făcut cunoscut direct prin martori,

cuvântul lor a fost confirmat de Dumnezeu prin minuni și semne.

Acesta este un exemplu foarte frumos pentru felul măreț, clar și ordonat al expunerii de dovezi a scriitorului.

Versetul 1: de aceea: nu se referă la Evrei 1.14, ci la întreg conținutul capitolului. Acolo s-a arătat că poziția lui Hristos (atât pe pământ cât și în cer) este mai presus de a îngerilor. De aceea cititorii trebuie acum să înțeleagă că Cuvântul lui Hristos (despre mântuire; versetul 3) este mai bun decât cuvântul îngerilor (versetul 2).

Cu atât mai mult: Sub Lege era deja periculos să aluneci alături; cu cât mai periculos este când este vorba de Cuvântul Fiului.

Luarea aminte: sau urmărirea punerii în practică.

Ce am auzit: aceasta se referă în cele din urmă la vorbirea lui Dumnezeu „în Fiul” (Evrei 1.1). Însă nu toți cititorii L-au primit personal pe Hristos; însă ei au auzit mărturia Lui (versetul 3).

Alunecarea alături: înseamnă să fi dus de curent (imaginea amintește de un râu) departe de la Cuvântul Fiului în general și de la cuvântul despre mântuire (versetul 3) în special.

Versetul 2: Cuvântul vorbit prin îngeri: desigur în Vechiul Testament sunt multe cuvinte care au fost vorbite prin îngeri; de asemenea cuvinte care au fost încălcate și încălcarea lor a atras după sine pedeapsa (de exemplu cuvântul îngerului adresat soției lui Lot, Geneza 19.17,26). Dar aici este vorba de esența iudaismului: Legea de pe Sinai. Nu citim în Vechiul Testament că Dumnezeu a dat Legea pe Sinai prin îngeri. Găsim aceasta în Faptele apostolilor 7.53 și în Galateni 3.19. În lumina Evrei 1.7 în cazul focului și fulgerelor (compară cu Evrei 12.18) din Exodul 19.18; 20.18 ne putem gândi la îngeri. Este surprinzător că în Deuteronomul 33.2 citim în traducerea Zürcher: „Focul care arde la dreapta Sa”; în traducerea Elberfelder se spune: Din dreapta Lui ieșea focul judecării”; și în LXX se spune: „Și la dreapta Lui sunt îngeri”. Este remarcabil să se vadă aceasta în contextul vorbirii lui Dumnezeu pe Sinai.

Neclintit: inviolabil, nemodificabil; cine încălca acest cuvânt era neapărat și foarte sigur pedepsit.

Răsplată: evident aici nu este vorba de orice „încălcare” (fapta exterioară) și de orice „neascultare” (atitudinea lăuntrică) împotriva Legii. Căci pentru păcatele făcute din neștiință era legea pentru vină și legea pentru păcat (Leviticul 4.5). Aici este vorba de încălcarea conștientă a Legii (compară cu Evrei 10.26, păcătuirea cu îndrăzneală!), pentru care nu exista ispășire, ci numai pedeapsa cu moartea. Exemple pentru aceasta vedem în Leviticul 10.1-3; 24.10-23; Numeri 15.32-36; 16.31-35; Iosua 7.19-26. Orice răsplătire era corectă: ea se stabilea după dreptul Legii și dimensiunea încălcării.

Versetul 3: scăparea: și anume, de pedeapsă. Dar nu numai pedeapsa cu moartea, așa cum era sub vechiul legământ, ci pedeapsa veșnică a iadului, așa cum arată clar Evrei 10.26-31. Era deja grav să încalci Legea, dar era și mai grav să desconsideri harul (sau: să-l disprețuiești, să treci pe lângă el intenționat și cu disprețuire). Harul a eliberat de sub blestemul Legii și a adus mântuirea; cum se poate neglija, desconsiderându-l? Cum poți să cazi înapoi în Lege, ca și cum faptele Legii nu ar fi adus nici un blestem (Galateni 3.10)? Legea nu putea aduce nicio mântuire. Dacă mântuirea ar avea loc pe baza faptelor, făcute de noi în neprihănire (dreptate), am fi pierduți fără salvare. Dar mântuirea a avut loc prin îndurarea lui Dumnezeu (Tit 3.5). Și aceasta este ceea ce Domnul a vestit aici pe pământ: El a venit să caute ce era pierdut și să mântuiască (Luca 19.10; compară cu Ioan 3.17). Această mântuire se referă în primul rând la Israel: cânt poporul în totalitatea lui L-a lepădat pe Mesia, mântuirea a venit la o „rămășiță”, adică la israeliții care L-a primit. La fel și apostolii au vestit mântuirea (Faptele apostolilor 2.40,41, ei au fost confirmați de Dumnezeu prin minuni; versetul 43b): ei au chemat pe iudei să se lase mântuiți din mijlocul acestui neam greșit. Aceasta este mântuirea pe care o amintește și epistola către Evrei. Cititorii erau mântuiți din mijlocul unui neam sucit, din iudaism, de blestemul Legii, de vina pentru omorârea lui Mesia; această mântuire își va arăta odată toate efectele, când ei în Împărăția de o mie de ani vor moșteni toate făgăduințele. Aceia, care țin cu tărie de Lege, nu vor avea parte de aceste făgăduințe. De aceea, cât de mare era pericolul părăsirii acestei mântuiri și al căderii înapoi în „generația sucită [stricată]”.

Domnul: Domnul Isus (Domnul, cu articol hotărât) este numit așa în epistola aceasta numai în Evrei 7.14; 12.14 și 13.20; în citatele vechi-testamentale Evrei 8.2,11 (cu articol hotărât) și în Evrei 1.10; 7.21; 8.8-10; 10.16,30; 12.5,6; 13.6 (fără articolul hotărât, ca nume propriu Iahve). Expresia „Domnul” se referă în mod deosebit la gloria Sa și la înălțarea Sa (compară cu Faptele apostolilor 2.36) și scoate încă o dată în evidență contrastul între El și îngerii, care sunt numai slujitori. El a vorbit mai întâi (la început) despre mântuire (căci El este și Mijlocitorul acesteia); alții (ucenicii Lui) au auzit despre ea din gura Lui și au confirmat-o altora (consolidat-o; compară cu „neclintit” în versetul 2). Scriitorul evită aici cuvântul „apostol”. Probabil el vrea să pună tot accentul pe Apostolul, Domnul Însuși (Evrei 3.1). (Compară în această privință studiul detaliat nr. 1 referitor la caracterul de autor și caracterul de destinatar).

Versetul 4: mărturisit împreună: credința creștină este privită aici din trei motive diferite ca fiind mai mare decât cuvântul vestit prin îngerii:

- cuvântul creștin a fost vorbit prin Fiul personal, prin Domnul;
- cuvântul a fost confirmat de un cerc de martori omenești și
- el a fost confirmat de Dumnezeu Însuși, prin aceea că El a mărturisit împreună prin semne, minuni și lucrări de putere.

Există deci o mărturie a ucenicilor despre Domnul și Cuvântul Său și există o „mărturisire împreună” prin Dumnezeu Însuși. În alte locuri citim și că era Însuși Domnul glorificat, care a adăugat mărturia minunilor și semnelor la cuvintele ucenicilor (Marcu 16.17,20; Faptele apostolilor 14.3). La modul cel mai general se vorbește despre aceste minuni și semne în Faptele apostolilor 2.43; 5.12,15,16; 19.1,2; compară cu 2 Corinteni 12.12. „Mărturisind împreună” este aici la forma trecut, și probabil este un indiciu că timpul lucrărilor de putere trecuse deja atunci?

Semne: minuni speciale, care indică ceva, exprimă ceva, arată ceva (compară de exemplu cu Ioan 2.11).

Minuni: o expresie mai mult generală care exprimă ceea ce depășește cazul normal.

Lucrări de putere: revelații deosebite ale puterii spirituale, de exemplu pentru a face vindecări.

Împărțiri ale Duhului Sfânt: ce trebuie să înțelegem prin această exprimare devine clar din 1 Corinteni 12.11: este vorba de revelații și lucrări diferite ale Duhului, așa cum ele au fost împărțite credincioșilor (aici apostolilor). Aici se spune că aceasta are loc prin Dumnezeu, în 1 Corinteni 12 aceasta are loc înainte de toate prin Duhul Sfânt (vezi însă versetele 4-6) și Efeseni 4.7-12 prin Hristosul glorificat. Probabil aici ar trebui să înțelegem expresia „împărțiri ale Duhului” așa, că fiecăruia i se dă Duhul Sfânt (și anume un dar sau o misiune prin Duhul) și anume potrivit cu voia lui Dumnezeu (compară și cu 1 Corinteni 12.11 la sfârșit).